

Apácatükör

Buzdítás a szüzességre

Evagriosz Pontikosz (345—399?) a szerzetesi spirituális hagyományának kifermálódásához meghatározó módon járult hozzá. Az ünnepeit, Nagy Szent Baszileiosz és Nazianszoszi Szent Gergely környezetében felnőtt, majd az előkelő körökben is népszerű diakónus egy szerelmi ügy következményeképpen 382-ben elhagyva Konstantinápolyt Palesztinába, majd Egyiptomba távozott, s ott írta műveit. A jórészt szír, kisebb hányadban görög nyelven fennmaradt corpus nagyobb része aszketikus-misztikus tematikájú. Evagriosz egyesítette az origenészi, platónizmust is adaptáló spiritualista, tudós világkép elemeit a rétorikai beszédmóddal, továbbá az egyiptomi szerzetesi élet tapasztalataival s hagyományával, melyekből sajátos szintézist hozott létre. Bővebb tájékoztatást és két fordítást nyújt Vanyó László: *Legyetek tökéletesek... Tanulmányok a keresztény aszkézis történetéhez a szerzetesség kialakulásáig* című könyve. (Budapest, Szent István Társulat)

1. Szeresd az Urat és szeretni fog téged
szolgáld Őt és megvilágosítja szívedet.
2. Tiszteld anyádat, ahogy Krisztus anyját,
s ne szomorítsd idős szülődet.
3. Szeresd nővéredet, miképp anyád leányát,
és ne hagyd el a békeesség útját.
4. Mikor fölkel a nap, vedd kezedbe az Írást,
és a második óra kezdetéig vele foglalatoskodj.
5. Imádkozz szakadatlanul
és emlékezz Krisztusra, aki téged szült.
6. Kerüld a férfiakkal való találkozást,
nehogy képmásuk lelkedbe ivódjék
s megbotránkoztasson az imádság idején.
7. Hisz Krisztus az, akit szeretsz.
Tartsd távol magad az összes férfitől
és akkor nem élsz szegényletes életet.
8. Úgy cselekedj, hogy mentes légy a haragtól s az erős szenvedélytől,
s nehogy tanyát verjen benned a haragtartás.
9. Ne mondd, ma eszem, holnap viszont nem,
mert nem gondolatban cselekszed ezt.
Baj éri ugyanis testedet
s fájdalom gyomrodát.
10. Húst enni nem szép dolog s bort inni nem jó.
Az ilyesmit a betegeknek kell szánni.
11. A vakmerő szűznek nem lesz üdvössége,
s a kényelmes nem fogja megpillantani vőlegényét.
12. Ne mondd, megszorított engem a szolgálólány, megbüntetem érte,
mert Isten leányai között nincsen szolgaság.
13. Ne hallgasd a léha szavakat,
a közönséges vénasszonyi fecsegés elől menekülj.
14. Részegek vigasságaira ne pillants,
s mások házasságába ne gázolj bele,
hisz tisztátalan az Úr előtt minden szűz, aki ilyet tesz.
15. Szádat Isten szavára nyisd
és fékezd nyelvedet a bőbeszédűségtől.
16. Alázd meg magad az Úr előtt,
és jobbjá felmagasztosít.
17. Ne fordulj el a szegénytől szorongattatása idején,
és nem fog hiányozni az olaj mécsesedből.
18. Mindent az Úr miatt cselekedj

- és ne keresd az emberi dicsőséget,
mert az emberek dicsősége kerti virág,
az Úr dicsősége viszont örökkévaló.
19. A szelid szűzet szereti az Úr,
a haragos szűz azonban utálatos lesz a szemében.
 20. Az engedelmeskedő szűznek könnyörületességben lesz része,
az ellenszegülőnek viszont súlyos esztelenség jut.
 21. A zúgolódó szűzet elveszejt az Úr,
a hálásat pedig megmenti a haláltól.
 22. Utálatos gúny és szégyenteljes arcátlanság,
minden ostoba az ilyesmivel fonódik egybe.
 23. Ruhája felcicomázva,
s a józanság kívül reked.
 24. Ne törődj a földi dolgokkal,
nehogy megzavarják szívedet
s megbénítsák az igaz szándékot.
 25. Könnyes éjszakán az Urat hívd segítségül,
senki se lássa, mikor imádkozol, s akkor kegyelmet találsz.
 26. A bolyongó vágyakozás s a mások javaira célzó sóvárgás
fölforgatja a lélek rendjét s megöli a lélek buzgalmát.
 27. Az őszinte szűz nem lesz gyáva,
a hazug azonban saját árnyékától is megfutamodik.
 28. A féltékenységek gyöttri a lelket
a versengés rágja.
 29. A szűz, aki semmibeveszi a betegséget,
Krisztus által naggyá lesz.
 30. Ne mondd; ez az enyém, az pedig a tiéd,
hisz Jézus Krisztusban minden közös.
 31. Nem fogsz beleavatkozni mások életébe,
és nővéred bukásának nem fogsz örülni.
 32. Segíts a szükséget szenvedő nővéreknek,
és ne légy büszke nemes származásodra.
 33. Szádat ne hagyja el szó az Úr házában
és szemeiddel ne tekints magasra,
hisz az Úr ismeri szívedet
és összes fontolgatásaidat figyelemmel kíséri.
 34. Távol legyen tőled minden hitvány vágyakozás,
és akkor ellenségeid sem fognak szomorúságot okozni neked.
 35. Énekelj szívből
s ne csupán nyelved mozgassd a szádban.
 36. Az ostoba szűz szereti az ezüstöt,
az okos viszont az utolsó falat kenyerét is odaadja.
 37. Ahogy a tűz ereje nehezen csillapítható,
úgy a szűz sérült lelke nehezen gyógyítható.
 38. Ne add lelkedet hitvány gondolatoknak,
nehogy beszennyezzék szívedet
s messzire űzzék tőled a tiszta imádságot.

39. Súlyos bánat és ellenállhatatlan csüggedtség,
mindezeknél hatalmasabb az Istenért hullajtott könny.
40. Az éhség és a szomjúság elfonnyasztja a rossz vágyakozást,
a jó virrasztás viszont megtisztítja a gondolkodást.
41. A haragot s az indulatot megfutamítja a szeretet,
a haragtartást legyőzi az ajándék.
42. Aki kifecsegi nővére titkait,
kitaszítottatik a lakodalmas házból.
Kialtozni fog annak ajtaja előtt,
de nem lesz, aki meghallgassa.
43. Az irgalom nélküli szűz lámpása kialszik,
s bizony nem fog vőlegényt találni magának.
44. A kőhöz ütődő üveg darabjaira törik
s a férfival érintkező szűznek nem lesz menekőése.
45. A szelíd asszony jobb
a haragos és indulatos szűznél.
46. Aki nevetésével megsérti a férfi szavait
hasonló ahhoz, aki saját nyakába dob hurkot.
47. Mint gyöngy az arany ékszerfoglalásban,
olyan a láthatatlanság alá rejtendő szűz.
48. A démonok dalai s fuvolái megoldják lelkét
s elsorvasztják erejét annak,
akit mindvégig őriztek,
nehogy székelybe kerüljön.
49. Ne örülj nevetve
és ne kacagj gúnyolódva rajtuk,
akiket elhagyott az Úr.
50. Nem fogod megvetéssel sújtani azt a nővéredet, aki eszik,
és ne okozzon számodra szenvedést az önmegtartóztatás,
hisz nem tudhatod, mi az Úr szándéka,
s hogy ki fog megállni színe előtt.
51. Aki sajnálkozik virrasztástól elkékiült szemei
s teste sorvadozása miatt,
az nem fogja örömét lelni a lélek szenvedélymentességében.
52. Súlyos önmegtartóztatás s nehezen megvalósítható tisztulás,
de semmi sem édesebb az égi vőlegénynél.
53. A szüzek lelkei megvilágosodnak,
a tisztátalanok lelkei azonban csak a sötétséget fogják látni.
54. Találkoztam szűz férfiakkal, akik tanaikkal megrontották
s hiábavalóvá tették saját szüzességüket.
Te pedig hallgasd gyermekem az Úr egyházának tanait,
s akkor senki se lesz képes idegen felfogásra bírni.
Hiszen az igazak fényt nyernek örökségül,
az istenteleneknek viszont sötétség lesz a lakhelyük.
55. A szüzek szeme meg fogja pillantani az Urat,
s fülük meghallja az Úr szavainak hangját.
A szüzek ajka meg fogja csókolni a vőlegényt,

A fordítás alapjául
szolgáló szöveg:
Nonnenspiegel des
Euagrios Pontikos.
Hugo Gressmann. In:
Texte und
Untersuchungen 39.4
Leipzig 1913.

s a szüzek szaglása az Úr kenetének illata felé siet.
A szűzi karok simogatni fogják az Urat,
s a test megtisztulása jóleső lesz.
A szűzi lélek elnyeri majd a koszorút,
s örökké a vőlegénnyel fog élni.
Szellemi ruhát fog kapni
és együtt öröendezik majd az angyalokkal az égben.
Örökkön égő lámpást fog gyújtani,
s az olaj nem fogy el edényeiből soha.
Örök gazdagságot nyer
és az Isten országát kapja örökségül.
56. Szavaim neked szóltak, gyermekem,
ügyeljen szíved arra, amit mondtam.
Emlékezz Krisztusra, őrződre,
s ne feledd az imádott Háromságot.

Somos Róbert fordítása

G. K. CHESTERTON

Az ékszer

A bólogató erdők
s a futó folyók világa
a kábulat, s a homály,
a változás világa —
ez Szűzanyánk kis tükre mind.
Mely mindaddig csak szendereg,
és csupán árnyakat mutat
mígnem Ó: beletekint.

Fenn keringő csillagok,
kerék, min a Föld forog,
Szűzanyánk kezén gyűrűk
s rajtuk gyöngyök a napok,
s gyémántok a csillagok.
S lám játszik velük Mária
ahogy egy ékszert kedvelő
üde nő játszani szokott.

Világ vihar szárnyai
mik átlengik a Földet,
erdőt tépő viharok
legyezik ezt a Hölgyet.
Legyezőjébe illenek.
Mert minden, mi vad, s hiú
Isten szavára elcsitul,
Mária-ékszerré simul.

Kabdebő Tamás fordítása